

Patiëntenfolders

In de serie patiëntenvoorlichtingsfolders die Stichting O&O uitgeeft in samenwerking met het Nederlands Huisartsen Genootschap is een nieuwe titel uitgekomen en zijn vijf bestaande folders grondig herzien. Bij al deze folders wordt een 'bijsluiter' meegeleverd waarin informatie en tips voor de huisarts staan over het onderwerp van de folder en over voorlichting.*

De nieuwe folder heet 'lage-rugpijn' en is bedoeld voor patiënten met kortdurende lage-rugklachten zonder specifieke oorzaak. De folder legt uit dat dergelijke klachten vaak het gevolg zijn van een tijdelijke overbelasting of van stress. Er worden aanwijzingen gegeven om de eerste periode met veel pijn door te komen, maar met nadruk wordt vermeld dat deze klachten vanzelf overgaan. De folder geeft vervolgens tips voor de periode van herstel en adviezen hoe men recidief kan voorkomen of wat men kan doen om bij een recidief minder last te hebben.

De folder 'Ouderdomsdiabetes' (voorheen: 'Diabetes voor tabletafhankelijke patiënten') is grondig herzien aan de hand van de in 1989 door het NHG ontwikkelde standaard 'Diabetes Mellitus II'. De folder legt uit wat diabetes is en hoe het behandeld kan worden. De noodzaak van een dieet wordt besproken en de werking van tabletten. Verder is er aandacht voor hyper- en hypoglykemie, controle en zelfcontrole. Het belang van een goede lichaamsverzorging wordt ook benadrukt.

De folders 'Blaasontsteking' en 'Urine-onderzoek' zijn beide getoetst aan de standaard 'Urineweginfecties' die in Huisarts en Wetenschap is verschenen. In de folder over blaasontsteking wordt vooral duidelijk gemaakt hoe men blaasontsteking kan voorkómen en dat deze kwaal altijd behandeld moet worden. De folder 'Urine-onderzoek' bevat instructies voor het opvangen van urine voor onderzoek. Voornaamste aandachtspunten zijn: het voorkomen van verontreiniging van de urine en het vers inleveren of koelen van de urine.

De folder 'De anticonceptiepil' was al eerder getoetst aan de NHG-standaard 'Orale anticonceptie'. Er zijn bij deze nieuwe druk alleen enkele kleine, voornamelijk redactionele wijzigingen aangebracht.

De folder 'Jeugdpuistjes' is ten opzichte van de oude versie grondig herzien en uitgebreid. De folder legt uit wat puistjes en meeëters zijn en geeft aan wat mogelijke oorzaken zijn. Er worden adviezen gegeven om te zorgen dat de puistjes niet erger worden: afblijven, schoonhouden, zonnen en eventueel letten op wat je eet. Ook aan de psychologische kant besteedt de folder aandacht. Tot slot wordt toegelicht wat de

huisarts eventueel aan jeugdpuistjes kan verhelpen.

- *Lage-rugpijn* 3 pagina's, 14,8 × 21 cm. Bestelnummer V-24; prijs NLG 11,80 per scheurblok van 50 exemplaren + 1 bijsluiter.
- *Ouderdomsdiabetes* 4 pagina's, 14,8 × 21 cm. Bestelnummer V-35; prijs NLG 11,80 per scheurblok van 50 exemplaren + 1 bijsluiter.
- *Blaasontsteking* 2 pagina's, 14,8 × 21 cm. Bestelnummer V-33; prijs NLG 5,90 per scheurblok van 50 exemplaren + 1 bijsluiter.
- *Urine-onderzoek* 1 pagina 14,8 × 21 cm. Bestelnummer V-09; Prijs NLG 5,90 per scheurblok van 50 exemplaren + 1 bijsluiter.
- *De anticonceptiepil* 4 pagina's, 14,8 × 21 cm. Bestelnummer V-11; Prijs NLG 11,80 per scheurblok van 50 exemplaren + 1 bijsluiter.
- *Jeugdpuistjes* 2 pagina's, 14,8 × 21 cm. Bestelnummer V-06; prijs NLG 5,90 per scheurblok van 50 exemplaren + 1 bijsluiter.

* Zie ook pp. 550-1 in het decembernummer van de vorige jaargang.

Prijs begeleiding diabetes mellitus type II

De Stichting O&O looft, in samenwerking met het NHG en de Nederlandse Vereniging van Doktersassistenten, een prijs van NLG 1000,- uit voor het beste initiatief dat door huisarts en assistente gezamenlijk wordt uitgevoerd in de begeleiding van patiënten met diabetes mellitus type II. Inzendingen dienen op uiterlijk 28 februari 1990 te zijn ontvangen door de Jury Diabetes II, p/a Stichting O&O, Postbus 1555, 3500 BN Utrecht. Nadere informatie kan worden verkregen bij Jacques Duijn, Stichting O&O, telefoon 030-332.113.

Thuiszorg voor ziekelijke bejaarden

Vijf niet-commerciële ziekenhuizen in Chicago kwamen in de zeventiger jaren tot de slotsom dat er nodig was moest gebeuren aan thuiszorg voor ziekelijke bejaarden, onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen'. Ofwel: tijdige zorg thuis is beter dan acute opname in het ziekenhuis vanwege verergering van een verwaarloosde ziekte. Vele bejaarden die met spoed in de betrokken ziekenhuizen werden opgenomen, bleken aan huis gekluisterd te zijn geweest, en waren daardoor niet in staat een dokter te bezoeken; in de VS komt de dokter meestal niet aan huis. Het thuiszorg-initiatief van de vijf ziekenhuizen voorziet in de behoefte van bejaarden aan

een wakend oog van een arts die af en toe langskomt: een ziekenhuisdokter legt huisbezoeken af.

De ziekenhuizen besloten tot een evaluatie van hun inspanningen. De personen die onder hun hoede waren, werden vergeleken met een controlegroep: bejaarden die klant waren van een 'tafeltje dek je'-organisatie.

Thuiszorg resulteerde niet in levenswinst. De sterfte in beide groepen bejaarden was ongeveer even hoog. Daar stond tegenover dat de mensen die thuiszorg ontvingen, mentaal minder aftakelden, meer nieuwe sociale contacten opdeden, en beter op hun medische wenken werden bediend dan de controlepersonen. Kortom, hun kwaliteit van leven was naar verhouding beter. Of de winst in kwaliteit van leven opweegt tegen de meerkosten van een dergelijke vorm van thuiszorg, is een vraag die de politiek moet beantwoorden.

Bron Graadmeter 1989; 5(8): 5.

Thuiszorg geen alternatief voor verpleeghuis

Het tijdschrift *Health Services Research* – 1988; 23(1) – besteedt bijna tweehonderd pagina's aan de uitkomsten van het Amerikaanse project 'National Long Term Care Demonstration'. De bedoeling van dit project was om professionele thuiszorg te bieden aan kwetsbare bejaarden met een kwakkelende gezondheid, in de hoop zo opname in een verpleeghuis te kunnen uit- of afstellen. Naast medische zorg werd hulp geboden in het huishouden, bij de verzorging van maaltijden en bij het doen van boodschappen.

De pleitbezorgers van het project kwamen tot op zekere hoogte bedrogen uit. De geselecteerde bejaarden bleken wél te varen bij de thuiszorg: zij kregen meer aandacht dan lotgenoten, aan hun wensen en noden werd beter tegemoetgekomen, zij waren goed te spreken over de verleende zorg, en zij waren naar verhouding tevreden met hun levenslot. Ook de familieleden en vrienden van de bejaarden oordeelden positief, hoewel – en dat was de eerste kink in de kabel – zij door de thuiszorg niet echt werden ontlast van hun verplichtingen jegens de bejaarde. Bovendien bleken de meeste uitverkoren bejaarden, hoewel kwakkelend en kwetsbaar, niet werkelijk kandidaten voor opname in een verpleeghuis te zijn.

Wat in feite gebeurde, was dat het onderzoek een verborgen behoefte aan zorg aan het licht bracht. De betrokken bejaarden kwamen, voordat de onderzoekers langskwamen, zorg te kort; de meesten van hen zouden dat lot lijdzaam gedragen hebben zonder ooit een beroep te doen op een verpleeghuis. Met andere woorden:

thuiszorg leverde geen substitutie op, maar richtte zich op nieuwe (of althans nieuw ontdekte) problemen. Het project voldeed niet aan de verwachting dat de druk op de verpleeghuizen zou afnemen. Door het gebrek aan substitutie stegen de kosten, in plaats van af te nemen.

NMR

'Magnetic Resonance Imaging' (MRI) is een medische toepassing van kernspinresonantie (NMR). MRI is door de medische professie enthousiast omarmd, maar het eind van de wittebroodsweken lijkt in zicht.

Enkele maanden geleden publiceerde de JAMA een controversieel artikel waarin de vloer werd aangeveegd met het tot nu toe verrichte onderzoek naar het nut van MRI. Dit wordt ondersteund door een groot, degelijk onderzoeksproject in Groot-Brittannië, waarvan de eerste uitkomsten in juni werden gerapporteerd op het congres van de International Society of Technology Assessment in Health Care in Londen. De conclusie lijkt te zijn dat MRI weinig of niets toevoegt aan de klassieke CT-scan, althans bij de ene medische toepassing die werd onderzocht.

Bron Graadmeter 1989; 5(7).

Stageplaatsen

De afdeling huisartsgeneeskunde van de universiteit van Göttingen zoekt stageplaatsen in een Nederlandse huisartspraktijk voor medische studenten in de Bondsrepubliek. Geïnteresseerden kunnen zich voor nadere informatie wenden tot: Martin Wessel, Abteilung Allgemeinmedizin, Robert-Koch-Strasse 40, 3400 Göttingen.

Subsidie ontwikkelingsgeneeskunde

Instellingen die subsidie-aanvragen in het kader van ontwikkelingsgeneeskunde 1991 willen indienen, kunnen deze aanvragen voor 1 april 1990 zenden aan de Commissie Ontwikkelingsgeneeskunde Ziekenfondsraad, Prof. J.H. Bavincklaan 2, 1183 AT Amstelveen. Nadere inlichtingen bij het secretariaat van de Ziekenfondsraad, mw N. Prins (telefoon 020-547.8751) of drs. J.W. van der Linden (telefoon 020-547.8474).

Mededelingen voor de Agenda in nummer 3 (maart) moeten op uiterlijk 1 februari in het bezit zijn van het redactiesecretariaat.

Februari

In het grensvlak van huisartsgeneeskunde en interne geneeskunde (Nijmegen, 2 februari).⁵

■ **Onvoltooide vooruitgang. Problemen bij geboortenregeling in de jaren negentig** (Utrecht, 9 februari). Symposium NISSO. Inlichtingen: NISSO, telefoon 030-946.246.

■ **Logopedie voor consultatiebureau-artsen** (Amsterdam, 9 en 23 februari).⁵

■ **Vrijen vrouwen vrijer?** (Amsterdam, 14 februari). Symposium Vereniging voor Seksuologie, sectie Hulpverlening. Inlichtingen: Vereniging voor Seksuologie, telefoon 070-631.750.

■ **Acute interne geneeskunde voor de huisarts** (Leiden, 15-16 februari).¹

■ **Oncologie** (Rotterdam, 15 en 16 februari). Tweedaagse blok cursus.⁹

■ **Consensusbijeenkomst diagnostiek longcarcinoom** (Utrecht, 16 februari). Inlichtingen: CBO, Postbus 20064, 3502 LB Utrecht; telefoon 030-960.747.

■ **Vaardigheidstraining gewrichten. Onderzoek bewegingsapparaat** (Amsterdam, 20 februari, 18.00-22.00 uur).⁴

■ **Een open oog voor oogheelkunde in de huisartspraktijk** (Nijmegen, 21 februari, herhaling).⁵

Maart

■ **Traumatologie voor de huisarts** (Nijmegen, 7 maart).⁵

■ **Consensusbijeenkomst diagnostiek en behandeling hypertensie** (Utrecht, 16 maart). Inlichtingen: CBO, Postbus 20064, 3502 LB Utrecht; telefoon 030-960.747.

■ **Verslavingszorg, een apart vak** (Amsterdam, 16 maart). Inlichtingen: NcGv, Postbus 3502 JC Utrecht; telefoon 030-935.141.

■ **Het chronisch been ulcus** (Amsterdam, 20 maart, 18.00-22.00 uur).⁴

■ **SIMG-voorjaarscongres** (Berlijn, 20-22 maart). Inlichtingen: J. Meissner, Egon Schultzstrasse 54, Berlin, DDR-1054.

■ **Oncologie** (Rotterdam, 22 en 23 maart). Tweedaagse blok cursus.⁹

■ **TIA en CVA, hoe te handelen als huisarts** (Nijmegen, 23 maart).⁵

■ **Schouderklachten in de huisartspraktijk** (Rotterdam, 29 maart, 26 april). Vaardigheidscursus van twee middagen.⁹

April

■ **Update on osteoporosis; 25 jaar bot- en calciumresearch in Utrecht** (Utrecht, 6 april). Inlichtingen: Secretariaat Update on osteoporosis, Postbus 8495, 3503 KL Utrecht.

■ **Vervolg cursus kleine psychotherapie** (Nijmegen, 11 april).⁵

■ **Hartritme stoornissen/Spoedeisende cardiologie** (Amsterdam, 24 april, 18.00-22.00 uur).⁴

Mei

■ **De totale zorg voor de ongeneeslijk zieke patiënt.** (Nijmegen, 2 mei).⁵

■ **De bejaarde patiënt VIII** (Nijmegen, 9-11 mei).⁵

■ **Doctors at work. General practice in facts and figures** (Utrecht, 10-11 mei). Congres over de Nationale Studie naar ziekten en verrichtingen in de huisartspraktijk. Inlichtingen: NIVEL, Postbus 1568, 3500 BN Utrecht; telefoon 030-319.946.

■ **Huisarts en somatische aandoeningen van het bewegingsapparaat** (Hengelo, 11/12 mei). Inlichtingen: Stichting Ergonomie en Preventie, telefoon 074-771.268.

■ **Huidziekten** (Amsterdam, 15 mei, 18.00-22.00 uur).⁴

■ **Medische parasitologie** (Nijmegen, 16 mei).⁵

■ **EGPRW-bijeenkomst** (Boedapest, Hongarije, 24-27 mei). Inlichtingen: J.J. Rethans, Rijksuniversiteit Limburg, telefoon 043-888.888.

■ **The XXIVth FIMS World Congress of Sports Medicine** (Amsterdam, 27 mei - 1 juni). Inlichtingen: RAI Organisatie Bureau, Europaplein 12, 1078 GZ Amsterdam; telefoon 020-549.1212, toestel 1764.

Augustus

■ **Outcome research in general practice** (Metsäkartano Congress Center, Finland, 13-18 augustus). Inlichtingen: Simo Kokko MD, Department of Community Health and General Practice, University of Kuopio, P.O. Box 6, SF-70211 Kuopio, Finland. Telephone 09-358.71.162.933; telefax 09-358.71.163.434.

September

■ **SIMG-congres** (Klagenfurt, 10-15 september). Inlichtingen: Generalsekretariat SIMG, Bahnhofstrasse 22, A-9020 Klagenfurt, Oostenrijk.

■ **Klinische chemie** (Amsterdam, 18 september, 18.00-22.00 uur).⁴

■ betekent: eerste vermelding.

¹ Boerhaave Commissie, Postbus 84, 2301 CB Leiden; telefoon 071-275.293.

⁴ PAOG Amsterdam, Tafelbergweg 25, 1105 BC Amsterdam; telefoon 020-566.4801/3.

⁵ PAOG Nijmegen, Johannes Wierlaan 1, 6500 HG Nijmegen; telefoon 080-517.051.

⁹ Commissie voor de Artsencursus, 's Lands- werf 219, 3063 GG Rotterdam; telefoon 010-411.6614.